

EUROPAPARLAMENTET

2004

2009

Plenarhandling

A6-0003/2009

24.2.2009

BETÄNKANDE

om lika behandling av män och kvinnor och lika tillgång till scenkonsten
(2008/2182(INI))

Utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhet mellan kvinnor och män

Föredragande: Claire Gibault

PR_INI

INNEHÅLL

	Sida
FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION	3
MOTIVERING	7
RESULTAT AV SLUTOMRÖSTNINGEN I UTSKOTTET	9

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION

om lika behandling av män och kvinnor och lika tillgång till scenkonsten (2008/2182(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/73/EG av den 23 september 2002 om ändring av rådets direktiv 76/207/EEG om genomförandet av principen om likabehandling av kvinnor och män i fråga om tillgång till anställning, yrkesutbildning och befordran samt arbetsvillkor¹,
- med beaktande av rådets direktiv 97/80/EG av den 15 december 1997 om bevisbörda vid mål om könsdiskriminering²,
- med beaktande av Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna³,
- med beaktande av sina resolutioner av den 7 juni 2007 om konstnärers sociala ställning⁴ och av den 3 september 2008 om jämställdhet mellan kvinnor och män – 2008⁵
- med beaktande av artikel 45 i arbetsordningen,
- med beaktande av betänkandet från utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhet mellan kvinnor och män (A6-0003/2009), och av följande skäl:
 - A. Bristande jämställdhet mellan kvinnor och män i fråga om sysselsättningsmöjligheter och chanser är mycket vanligt och varaktigt inom scenkonsten.
 - B. Det är viktigt att noggrant analysera de mekanismer som ger upphov till denna bristande jämställdhet mellan kvinnor och män.
 - C. Principen om jämställdhet mellan kvinnor och män ska gälla alla aktörer inom scenkonsten, alla konstformer, alla olika strukturer (produktion, sändning och utbildning) samt alla verksamhetsområden (den konstnärliga, tekniska och administrativa verksamheten).
 - D. Män och kvinnor utövar inte de olika yrkena inom scenkonsten i samma proportioner, och utöver denna bristande jämställdhet finns det skillnader i arbetsvillkor, anställningsvillkor och lön.
 - E. När det gäller tillgång till poster på beslutsfattande nivå, till produktionsmedel och till sändningsnät, kan man konstatera att det, i större eller mindre utsträckning, råder bristande jämställdhet inom alla former av scenkonst.

¹ EGT L 269, 5.10.2002, s. 15.

² EGT L 14, 20.1.1998, s. 6.

³ EGT C 364, 18.12.2000, s. 1.

⁴ EUT C 125 E, 22.5.2008, s. 223.

⁵ Antagna texter detta datum, P6_TA(2008)0399.

- F. En förutsättning för att uppnå målet för jämställdhet inom scenkonsten är att alla arbeten blir tillgängliga för både kvinnor och män.
- G. En föreställnings konstnärliga kvalitet eller framgångar i en professionell karriär beror inte enbart på talang, och genom att bättre beakta hur män och kvinnor är representerade inom scenkonstens olika yrken kan man blåsa nytt liv i hela sektorn.
- H. Därför bör man få en ändring till stånd i fråga om de fall av segregation som fortfarande förekommer inom scenkonsten, inte bara genom en modernisering och en demokratisering av sektorn, utan också genom fastställande av realistiska jämställdhetsmål genom vilka social rättvisa främjas.
- I. Den bristande jämställdhet som existerar resulterar i att kompetens och talanger inte utnyttjas, vilket är till skada för denna sektors konstnärliga dynamik, räckvidd och ekonomiska utveckling.
- J. De fördomar som finns leder alltför ofta till diskriminerande beteenden mot kvinnor i samband med urvals- och utnämningförfaranden och i arbetsrelationer, och trots att kvinnor har högre utbildning och är intresserade av att fortbilda sig och har ett bättre nätverk, får de ofta lägre lön än män.
- K. Hindren för jämställdhet mellan kvinnor och män är inom denna sektor särskilt djuprotade och därför är det motiverat att vidta specifika åtgärder för att öka jämställdheten, med beaktande av den hävstångseffekt som detta kan komma att ha på samhället i stort.
- L. Det finns stora luckor i konstnärers sociala trygghet, och detta försämrar framför allt kvinnors inkomstsituation.
1. Europaparlamentet betonar den utbredda och varaktiga bristande jämställdheten mellan män och kvinnor inom scenkonsten och det ojämlika sätt på vilket denna sektor är organiserad och följderna av detta för hela samhället, med beaktande av denna verksamhets särskilda karaktär.
 2. Europaparlamentet hävdar att det är absolut nödvändigt att främja kvinnors tillträde till alla de konstnärliga yrken inom vilka de fortfarande utgör en minoritet.
 3. Europaparlamentet påminner om att kvinnornas andel av konstnärer och dem som arbetar inom den officiella konstsektorn är mycket liten, och att kvinnor är underrepresenterade på ansvarsfulla befattningar i kulturorgan samt vid akademier och universitet.
 4. Europaparlamentet konstaterar att det är nödvändigt att vidta särskilda åtgärder inom denna sektor för att analysera de mekanismer och beteenden som ger upphov till denna bristande jämställdhet.
 5. Europaparlamentet påminner om att beteenden endast förändras genom att män och kvinnor arbetar sida vid sida och på så vis kompletterar varandra i fråga om åsikter, känslighet, metoder och intressen.

6. Europaparlamentet hävdar att det är absolut nödvändigt att främja kvinnors tillträde till alla konstnärliga yrken och alla de yrken inom scenkonsten där kvinnor utgör en minoritet. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att undanröja alla hinder för kvinnor att nå de högsta posterna inom kulturinstitutioner, akademier och universitet.
7. Europaparlamentet betonar att diskrimineringen av kvinnor hindrar utvecklingen inom kultursektorn genom att beröva den talanger och kompetens och påpekar att begåvningar behöver möta publiken för att få erkännas.
8. Europaparlamentet begär att åtgärder vidtas för att öka antalet kvinnor i institutioners styrelser, bland annat genom att främja jämställdhet inom kulturföretag, kulturinstitutioner och yrkesorganisationer.
9. Europaparlamentet uppmanar aktörer på kulturområdet att konsultera och öka antalet kvinnliga skapande konstnärer och inkludera fler av deras verk i programplanering, samlingar och publikationer.
10. Europaparlamentet konstaterar att de framsteg som uppnåtts i fråga om jämställdhet mellan kvinnor och män successivt kommer att göra det möjligt för både kvinnor och män att ingå i arbetsteam, programplaneringar och sammanträden, där kvinnor och män i dag ofta är åtskilda, vilket inte är förenligt med kraven i dagens samhälle.
11. Europaparlamentet betonar vikten av att garantera, i möjligaste mån, att ansökningar är anonyma. Parlamentet insisterar på att man håller fast vid att provspelningarna vid anställning av orkestermusiker sker bakom en skärm, något som har gjort det lättare för kvinnor att bli medlemmar i orkestrar.
12. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att överväga att genast ta ett första realistiskt steg i kampen mot bristande jämställdhet inom scenkonsten genom att se till att åtminstone en tredjedel av de anställda i varje enskild bransch inom sektorn tillhör minoritetskönet.
13. Europaparlamentet uppmanar alla medlemsstater att
 - a) tillsammans med sina kulturinstitutioner begrunda hur man bäst skulle kunna identifiera de mekanismer som ger upphov till bristande jämställdhet för att på så sätt i så stor utsträckning som möjligt undvika all diskriminering som grundar sig på kön,
 - b) undanröja alla hinder för kvinnor att få tillträde till de högsta posterna inom de mest prestigefyllda kulturinstitutionerna och kulturorganisationerna,
 - c) inom denna sektor inrätta nya sätt att organisera arbetet, delegera ansvaret och planera tiden, på ett sätt som beaktar de krav som kvinnors och mäns privatliv ställer,
 - d) erkänna att man inom denna sektor, där atypiska arbetstider, stor rörlighet och osäkra arbetsförhållanden utgör normen och ytterligare försvagar kvinnors ställning, bör hitta kollektiva lösningar för att erbjuda barnomsorg (genom att öppna daghem med öppettider som anpassats till tidpunkten för repetitioner och föreställningar).

14. Europaparlamentet påminner kulturinstitutionerna om att det är absolut nödvändigt att i praktiken omsätta den demokratiska grundtanken enligt vilken män och kvinnor som utför samma arbete ska få samma lön, vilket inom många sektorer, inbegripet scenkonsten, inte alltid är fallet.
15. Europaparlamentet uppmanar slutligen medlemsstaterna att göra komparativa analyser av nuläget inom sektorn för scenkonst i de olika medlemsstaterna, i syfte att underlätta utarbetandet och genomförandet av gemensam politik, sammanställa statistik samt göra gemensamma instrument tillgängliga för att mäta och jämföra de framsteg som uppnåtts.
16. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att förbättra den sociala situationen för dem som arbetar inom konst- och kultursektorn genom att beakta olika anställningsförhållanden och garantera en bättre social trygghet.
17. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet och kommissionen och till medlemsstaternas parlament.

MOTIVERING

När det gäller konstnärliga yrken är bristande jämställdhet mellan män och kvinnor stor och bestående.

Vi är alltså intresserade av att utforska skillnaderna i de sätt på vilka män och kvinnor yrkesmässigt placerar sig inom hela kultursektorn.

Kvinnors roll i det skapande arbetet, via lärlingsutbildning och yrkesutbildning inom kultursektorn, väcker frågor kring skillnader mellan könen, fördelning av arbete mellan män och kvinnor samt de uttryck och de bilder som förknippas med dessa och som speglar tillståndet för samhällets strukturer och dess historia.

Inom scenkonstens olika områden är det ett faktum att kvinnor fortfarande kämpar för fullvärdig delaktighet.

Det är inte vår avsikt att undersöka särskilda konstnärliga kvaliteter hos kvinnor och män inom denna sektor, eller de båda gruppernas särskilda yrkesskicklighet, men snarare att konstatera hur identiteter skapas på det sociala och det kulturella planet på området för scenkonst och att lägga fram förslag till lösningar som kunde korrigera obalansen i rådande ojämlika situationer.

Vid utarbetandet av detta betänkande kunde vi konstatera att kvinnor mycket sällan når ansvarsfulla befattningar inom stora kulturorganisationer och att denna bristande jämställdhet mycket ofta åtföljs av bristande jämställdhet i fråga om lön.

Analysen av fördelningen av arbetskraften inom den konstnärliga sektorn i Europa visar att kvinnor väldigt sällan innehar höga poster inom stora organisationers programplanering och att antalet kvinnor i beslutsorgan och rådgivande organ mycket sällan är detsamma eller högre än antalet män.

Man måste kunna utnyttja all den tillgängliga kompetens som kan bidra till sektorns välmående och till mäns och kvinnors personliga utveckling.

Män och kvinnor utövar inte olika yrken inom scenkonsten i samma proportioner, och därutöver är skillnaderna i fråga om anställnings- och arbetsvillkor, och skillnaderna i längden på karriären, påfallande inom denna sektor.

Vi kunde konstatera att mäns minoritetsställning inom en viss konstnärlig sektor, såsom exempelvis dans, är en fördel för deras avancemang inom yrket (det finns många män som innehar ansvarsfulla poster vid stora baletter), medan kvinnor som befinner sig i minoritetsställning stigmatiseras.

Därför är det viktigt att i möjligaste mån garantera att ansökningar är anonyma och att man håller fast vid att provspelningar vid anställning av orkestermusiker sker bakom en skärm.

Generellt måste kvinnor inom den konstnärliga sektorn, precis som inom andra sektorer, förena familjelivets plikter med arbetslivets.

Problemet att förena arbetslivets plikter med familjelivets är emellertid ännu svårare för kvinnor inom denna sektor på grund av de atypiska arbetstider som hänger ihop med utövandet av deras yrken.

Därför anser vi det vara synnerligen viktigt att så fort som möjligt kunna öppna daghem med öppettider som anpassats till tidpunkten för repetitioner och föreställningar.

SLUTSATSER

En jämn könsfördelning måste garanteras i beslutsfattande och rådgivande organ som deltar i beslut om rekrytering, befordran, belöningar och finansiering. Minst en tredjedel av alla personer inom en bestämd sektor bör tillhöra minoritetskönet och statistisk övervakning bör främjas eller införas för att på så sätt producera komparativa analyser av kvinnors situation i de olika medlemsstaterna samt underlätta utarbetandet och genomförandet av gemensam politik.

Man bör vidare leta fram verk som skrivits och tonsatts av kvinnor, vilka ofta inte medtas i programplaneringen.

Det är uppenbart att en föreställnings konstnärliga kvalitet eller framgångar i en professionell karriär inte enbart beror på talang. Ekonomiska villkor och möjligheter att möta publiken bidrar på ett avgörande sätt till fullbordandet av ett verk och dess framgång.

RESULTAT AV SLUTOMRÖSTNINGEN I UTSKOTTET

Antagande	20.1.2009
Slutomröstning: resultat	+: 17 -: 0 0: 0
Slutomröstning: närvarande ledamöter	Edit Bauer, Emine Bozkurt, Hiltrud Breyer, Edite Estrela, Ilda Figueiredo, Claire Gibault, Lívia Járóka, Urszula Krupa, Roselyne Lefrançois, Siiri Oviir, Marie Panayotopoulos-Cassiotou, Eva-Britt Svensson, Anna Záborská
Slutomröstning: närvarande suppleanter	Gabriela Crețu, Iratxe García Pérez, Anna Hedh, Maria Petre